

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:
Pe unu anu 5 fl. — cr. pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei
„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Er banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

In diu'a inviării Domnului.

Ne sentimu mai liberi, si respiram mai usioru astadi!

Marimea si insemnatatea serbatorii ne-au facutu, se uitam celu putien pentru câte v'a momente multele griji ale vietii, ce ne impresóra, si pre multi din noi chiar ne consuma.

Dar pareca serbatórea cea mare de astadi nu mai este aceea serbatóre a parintiloru si inaintasiloru nostri; si bucuri'a dilei nu ne mai da noue celoru de astadi acea chrana de mangaiare, acea putere si farmecu sufletescu, de care se impartesiau in aceste sfinte dile fericitiu nostri strebuni.

Aceesi mésa bogata ne este si astadi pregatita in tocma cá si in dilele de odinióra. Toti suntem chiamati de o potriua a-ne impartasi de dulceti'a si bunatátile acestei mese.

Avé-vom inse toti hain'a de nunta, carea ni-se cere, pentrucá vrednici se fim a-ne impartesi de ospetiulu celu imbelsugatu alu mesei Domnului?

Crescini suntem, si ne numimu cu totii; si in tocma cá coconii semnele biruintii portandu, „osan'a strigamu si noi Celui ce vine intru numele Domnului.“

Cu vecinicile cuvinte: „Christos au inviatu“ ne salutamu toti unulu pre altulu astadi.

Dar inim'a nóstra impresurata si inecata este de grijile vietii. Intristatu este sufletulu nostru pana la mórte in faci'a multeloru valuri si necazuri, ce dilnicu ne impresóra; si putieni se gasescu intre noi, cari se-si iea crucea s'a, si prin mórtea crucii se schimbe intristarea intru vecinica bucuria!

Am perdutu, si perdemu multi din ceea ce am avutu, si din ceea ce ne-au lasatu de moscenire fericitiu nostri inaintasi; ér cascigulu ce-lu realisamu pre de alta parte cu multa truda si sudóre in institutiunile, ce ne-am creatu, si continuamu a ne crea, nu este atât de mare, — cá se póta paralisa tóte perderile ce induramu, si in acelasi timp se ne faca destul de spornici si de trainici in mersulu nostru spre o sórte si stare mai buna.

Dar lucruri trecetórie sunt, si potu se fia, perderile, pre cari le indura astadi poporulu nostru, — cáci pamentulu nu este si nu remane tot-deun'a alu omului, carele lu-posede intr'unu anumitu timp; este inse, si remane, totdeun'a alu omului, care avendu in inim'a s'a fric'a lui Dumnedieu, cu acésta arma lu-muncesce, si totu cu acésta arma scie se-i chivernisésca rodurile pentru sene si ai sei si intru laud'a si marirea lui Dumnedieu.

Auru si petri scumpe si nepretiuite este pentru omu o inima impodobita si alimentata din destulu cu fric'a Domnului. Fric'a Domnului nasce intiepleptiunea, ér armati cu acésta arma biruitori vom fi, si ne vom aretá intre tóte impregiurările si facia de ori-ce greutáti.—

Din nefericire inse tocma aici este ran'a, carea incepe a-se incuibá si a-si face locu totu mai multu in corpulu si in sufletulu poporului nostru!

Am perdutu, si am scapatatu din fric'a Domnului, carea impodoba, si caracterisa pre fericitiu nostri inaintasi. Am nitatu, si continuamu a perde din vedere ca: „fric'a Domnului este temeulu intiepleptiunii.“

Sedusi si ademeniti de streine lucruri, de streine graiuri, de streine gandiri si porniri, — am lasatu calea remasa noue de moscenire din betrani, si alunecat'am pre cá si carári gresite incercandu a inlocui cuventulu Domnului prin cuventulu omului. Ani sunt acum de cand Dumnedieu scie, cu voia, seau fara voia se lucra, si continua a-se lucrá, spre a-se forma in sinulu poporului nostru curente din cele mai primejdióse.

Dilnicu se lovesce in autoritatea bisericiei si a servitoriloru ei, dilnicu se vatema prin multe din cele ce se intempla astadi, sentiulu de pietate, care se gasesce in inimile credintiosiloru.

Si cine cu bunavointia ne-ar studia, si ne-ar cunosce de aprópe — ar trebuí se planga, cá si pro-roculu, ce stá odinióra la riulu Vavilonului, aducendu-si aminte de Sion.

Luptăm si noi cá toti ómenii din lume o lupta grea si destulu de amara.

Ér rezultatulu? Lu-vedemu, si-lu cunóscemu mai bine dóra chiar in dile de prasniciu, in dile de bucuria. —

Ei bine, biseric'a si poporul nostru au induratu multe in decursulu veacuriloru. Va trece cu ajutoriulu Celui pré inaltu si acestu paharu dela noi.

Domnulu pazesce pre cei slabi, si invétia pre cei nepriceputi. Certandu-ne ne va certá Domnulu, ér mortii nu va dá pre poporul seu, ci-lu va invetiá indreptárele lui.

Am scapatu de multe góne ale trecutulu, vom scapá si de necazurile gresiteloru si retaciteloru curente de astadi, — daca intari-nevom intru fric'a Domnului, si daca intariti cu acésta arma vom luá pre umerii nostri crucea, pentrucá de nimenea se nu ne mai putem teme.

Bucuri'a inviiárii Domnului este rezultatulu patimeloru suferite prin cruce, si infranarea si omorírea peccateleru si slabitiuniloru omenesci prin chinurile piróneloru infipte in corpulu Mantuitoriului lumii.

Infriná-vom si noi patimile, ce ne impresóra, omorí-vom si noi peccatulu, daca vecinicu vom avé inaintea ochiloru modelulu Domnului, si daca insusine-vom abnegatiunea sigilata de insusi Dumnedieu prin patim'a si mórtea s'a pre lemnulu crucii.

Se uitámu deci si se iertám tóte unii altor'a pentru inviiare, se ceremu Domnului iertare pentru multimea peccateleru, ce ne impresóra. Se ne apropiámu de més'a cea bogata a Domnului, cá gustandu din panea vietii, se putem luá crucea pre umerii nostri, si printrens'a se-ne renviiám pre noi, si se renviiám poporul nostru.

Bogatia mare este fric'a Domnului. In acésta bogatia se ne cautám scaparea si mantuirea nóstra, cá diu'a Inviiárii si dilele cele mari ale anului se-ne gasésca totu mai capaci de a-ne impartesi de bucuri'a cea neperitória a mesei cele bogate a Lui.

„Christos au inviiatu“ dicem si noi cu biseric'a publicului nostru, si Ddieu se-ne ajute se ne impartesimu intru prisosintia de darulu bucuriei acestei sante dile intru multi fericiti ani cu mai multa bucuria si cu mai multe indemnuri spre bucuria!

Despre invetiamentu.

(Continuare si fine.)

Fiindu *intuitiunea* unu momentu atát de insemnatu alu invetiamentulu, este necesaru a cunósce regulele ei:

a) Idei clare si complecte se potu produce numai sub impressiunea nemedilocita a obiecteloru, pentru aceea obiectele de intuitu trebuie se-le aretámu eleviloru pe cât numai se póte in *natura*. Déca in *natura* nu putem aretá obiectulu, atunci se-lu infatísiem prin *icóne fidele*, si in urma, déca nici de a-

cestea nu sunt la indemana, atunci se procurámu elevulu intuitiune (indirecta) despre obiectu prin *asemanare* cu alte obiecte cunoscute.

b) Invetiatoriulu se puna pre elevu a *intuí obiectulu cu cât mai multe sensuri*, pentru-cá cu cât intuim unu obiectu prin mai multe sensuri, cu atát va fi mai clara, adeverata si completa ideia ce se forméza in urm'a impressiuniloru.

c) De odata se punem spre intuire *numai unu singuru obiectu*, cá atentiunea elevulu se póta remanea concentrata, dar apoi se-lu si facem pe elevu a intuí obiectulu din tóte partile si dupa tóte insusirile lui. Obiectulu de intuitiune se-lu lasámu inaintea pruncului numai pana-ce cugetám ca atentiunea lui nu se ostenesce, cá nu cumv'a locului intuirii atente se-lu ocupe distracti'a si desgustulu tempitu.

d) Fie-care obiectu concretu si fiecare intemplantare concreta ce se aduce spre intuire, trebuie mai antaiu se se *analizeze*, adeca se se descompuna in vederea elevulu in partile, din cari este compusa; elevulu condusu de invetiatoriu se caute partile singulare, si se le intueze un'a dupa alta in ordine *fi-résca*. —

La fie-care parte se petrecem cu deslucirile timpu mai lungu, cá elevulu se o póta intuí si cunósce deosebita. De câte ori trecem dela o parte la cealalta, se esplicámu reportulu ei catra partile deja intuite.

Dupa-ce elevulu a intuitu partile singurate, trebuie pusu se le lege la olalta partile si elementele loru, ca se véda, cum se alcatuesce intregulu din partile sale; procederea ast'a se numesce *sinteza*.

Antaiu este dara intotdén'a *analiz'a*, apoi are se vina *sinteza*. Déca elevulu urméza a intuí obiectele pe aceste dóne carari opuse, este aprópe imposibilu, ca se nu aiba ideia clara despre obiectulu privitu.

e) Dupa-ce elevulu a intuitu unu obiectu, o lucrare séu o insusire, trebuie se urmeze a i-se spune indata *numele* celu adeveratu alu obiectulu, séu a insusirei intuite, pentru-cá elevulu inca dela inceputu se se invetie a impreuná cu fie-care ideia cuventulu ei corespundietoriu, si se se convinga cá ideile numai asia au valóre, déca le scim esprime prin vorbire corecta.

f) Am disu, cá propunerea preste tot trebuie se incépa cu intuitiuni, am gresi inse fórte, déca am lunecá a crede cá prin intuitiuni e deja terminatu procesulu invetiamentulu. La intuitiuni nu este iertatu a ne opri, ci dela intuitiuni trebuie se ridicám cugetarea elevulu la abstractiune, se-lu conducemu dela idei sensuale la idei comune (séu abstracte.)

Ideile comune se forméza asia, déca asemenám mai multe obiecte de aceeaasi specia, apoi cautám si alegem (abstragemu) insusirile (notele) loru comune, din a caroru combinatiune formám in fine ideia abstracta (conceptulu, notiunea). Prin ideile comune se

clasifica si se organizéza cuprinsulu intregu alu vietii psihice. „Se póte dice, cà ideile abstracte (notiunile) sunt curatite de multele adaose superflue si greóie, de cari sunt incarcate ideile sensuale : prin procesulu de abstractiune ele „pierdu óre-cum materialismulu reprezentariloru (ideiloru) primitive si devinu eterice, perdu sensibilitatea si devinu obiecte pure ale gandi-rei.“ De aici celeritatea si aventulu cugetarii ome-nesci.“ *)

Pentru a produce in spiritulu elevului ideile clare si precise, invetiamentulu, in tóte ramurile, trebuie sè se incépa cu intuitiunea lucrurilor si a intemplan-tiloru, si se pasiésca dela concretu la abstractu, dela esemple la regule ; in casu contrariu, déca adeca invetiamentulu s'ar incepe cu definitiuni si regule abstracte, atunci elevulu, in locu de idei si concepte, s'ar alege mai in urma numai cu vorbe fara intielesu, pentruca ideile abstracte fara intuitiuni cu adeveratu nu sunt altceva decât nisce forme desierte.

Invetiamentulu va fi intuitivu, déca invetiatio-riulu si-insusiesce o desteritate de a descrie viu o-biectele si intemplan-tiloru, déca scie infatisiá lucrurile intr'unu limbagiu viu si bogatu asia, cá si cand elevii le-ar avé inaintea ochiloru.

In ceea ce privesce avuti'a de cuvinte, flexibili-tatea si formele intuitive frumóse ale graiului, invetiati-oriulu se póte polei multu prin lectur'a scrietori-loru alesi.

Scrietorii cei eminenti se destingu prin contem-platiuni adence si temeínice, prin descrieri si espresi-uni intuitive, corecte si frumóse totodata.

* * *

Invetiamentulu are se fie *claru*.

„Die grösste Deutlichkeit war mir immer die grösste Schönheit.“
(Claritatea cea mai mare a fost pentru mine in totdeun'a cea mai mare frumsetia.) Lessing.

Ideile, cari s'au formatu odata in spiritu de a-colo nu pieru, nu se potu sterge cu totulu, ci re-manu in spiritu, si compunu continutulu vietii psihice.

Dintre ideile aceste inse, intr'unu momentu a-numitu, numai fórte pucine sunt pe deplinu *clare*, ce-lelalte se arata mai multu seau mai putienu intu-necate prin alte idei, cari au urmatu dupa ele. Des-pre ideile obscure dicemu, ca le-am uitatu, ér despre cele *clare* spunemu, ca le avem in consciinti'a nós-tra, pentruca in adeveru numai ideile clare sunt a-celea, despre cari de sigur *scimu*, ca se afla in spiri-tulu nostru.

Din aceste premise psihologice urméza, ca in-vetiamentulu numai asia este *educativu*, déca prin forma si procesu ajunge a resadi *idei clare* in sufle-tulu eleviloru.

Ideile clare insele, si inca mai vertosu anevoin-

ti'a, cu care se procura, ele promovéza cultur'a mintii si a inimei in mesura fórte insemnata.

Influinti'a educativa a ideiloru clare ni-o potem inchipui usioru, déca precugetamu aceea ca procurarea unei singure idei clare pretinde intuitiune acurata si adenca, pretinde judecata agera, rabdare, perseverantia si energia ; prin tóte aceste insusiri se delaturéza neatentiunea, usiurinti'a, se indrépta judecat'a, si se intaresce caracterulu.

Invetiamentulu educativu trebuie se lu-scuture pre elevu din intunereculu negandirei, din neatentiunea si nestatornici'a lui usioratica, si se-lu deprinda la aten-tiune durabila, la perseverantia, ordine si acuratetia, ce numai asia se póte, déca lu-face pre elevu a-si formá ideii, cunoscintie si judecati clare.

Invetiamentulu va produce idei clare, déca pro-punerea este, cât se póte de intuitiva, déca cunos-cintiele se producu, din elementele loru, in vederea elevului pe o cale naturala, genetica.

Invetiamentulu va fi claru, déca grigimu ca ele-vulu se si-insusiesca temeínicu elementele, càci din elementele clare usioru se potu cladi apoi cunoscintie clare ; ér din judecati si cunoscintie clare voru resultá sentieminte adenci si pronuntiate, vointia pregnantá si caracteru firmu.

Invetiamentulu va fi claru, déca inaintéza fara intrerumpere.

Fiecare cunoscintia ce s'a resaditu in mintea e-leviloru, sè se lamurésca intru atât'a, încât se póta servi cá pregatire pentru alte judecati si cunoscintie mai complicate ce au se urmeze. Numai dupa-ce elevulu si-a insusitu o invetiatura pana la siguritate, se trecem la alte idei si cunoscintie nóue.

Materiile de invetiamentu trebuie insirate un'a dupa alt'a asia, precum se incopcia unele dintre al-tele zalele unui lantiu.

Pe cararea anevoiósa a invetiamentulu se ina-intam treptatu si fara graba. Se pausamu din timpu in timpu, cá se potem aruncá câte o privire asupra drumului, care l'am percursu, intocmai precum face caletoriulu care urca unu munte pedisiu, elu stà pe locu din candu in candu, tiene repaosu, privesce ca-lea, care a facut'o si càta i-a mai remasu ; si dupa-ce si-a castigatu poteri noué, se urca cu usiurintia mai departe.

Clarulu va fi invetiamentulu, déca considera mai multu cualitatea decâtu, cuantitatea cunoscintieloru. De-ja H e r a k l i t dice : „Πολομαθη νόον οὐ διδάσκει.“ (Nu sciinti'a multa produce cultura ; a scí multe de tóte inca nu e cultura).

Nu cunoscintie peste mesura multe, ci cunoscintie putiene, dar temeínicu insusite, bine organizate voru promová cultur'a elevului.

„Non multa, sed multum“ (nu multe de tóte, ci temeínicu ; pucinu si bine) erá maxim'a Romani-loru vechi.

*) Popescu. Psychol. pag. 143.

In urma claru va fi invetiamentulu, déca limbagiulu invetiatoriului este viu si bogatu in asemenari intuitive. Cuventarea invetiatoriului fie clara si respectata, incungiure elu ori-ce cuvinte straine seau neintielese, incungiure ori ce frase si expresiuni florilate, si graiesca in limb'a cea stravechia, simpla si curata a poporului.

Unulu dintre scopurile de frunte ale invetiamentului educativu trebuie se fie: a resadi cunoscintie clare in sufletulu eleviloru, cáci numai din idei si cunoscintie clare se potu sterni judecati drepte, simtieminte pronuntiate si caracteru firmu.

Dr. P. Piposiu.

Epistolele parochului betranu.

I.

Iubite Nepóte! Am cetitu cu bagare de séma scrisorile dtale catra dlu inspectoru cu numele Varjassy din Aradu publicate in fói'a magiara „Aradi Közlöny,” si m'am bucuratu, vedindu, cum aperi interesele bisericeii nóstre cu dovedi tari si cu péna agera. Ai nimeritu voi'a nóstra a tuturor'a. Toti preotii, cu cari am vorbitu despre tréb'a acést'a, se semtu óresi-cumva mangaiati pentru pasirea dtale cea seriósa si resoluta. Vedi! asia trebuie spusu adeverulu in fati'a fia-carui'a si pentru legea si credinti'a stramosiesca se cade se ne ridicamu cu totii, care cu pén'a, care cu vorb'a séu cu cuventulu.

Déca missionarii printre popóre selbatice potu isbutí, óre se ne fia nóue cu greu séu cu rusine a nu sarí intru aperarea fratiloru nostrii in casele si la vetrele nótre! Vedi, dt'a cuprindi unu locu frumosu in biseric'a nóstra, pasiesce numai pe calea acést'a, si biseric'a intréga va binecuventá pasii dtale!

Dar óre ce s'a alesu din miscarea din Ravn'a? Óre adeveratu e, ce mi-a spusu chiar astadi unu nemisiu de acolo, cá zarania de negrétia nu se mai vede prin satulu loru?

Póte, eu credu acést'a, cá ómenii se cam ferescu a umblá pe calea, in carea óre-candv'a a patítu ceva reu. Cu tóte acestea eu nu me miru asuprá turburării din Ravn'a. D'apoi cá miscári religióse in anulu acést'a s'au facutu si se mai facu in unele locuri.—Adati aminte dt'a Iubite nepóte de o scrisóre, ce ti-am scrisu mai lunile trecute, in carea am proocitu, cá se voru face turburari, déca fratii preotii se voru amestecá in alegerile biraoloru, séu a chineziloru. Vedi proroci'a mea s'a plinitu, si iubiti nostrii frati d'unu sange si de-o mama, preotii uniti adeca pandindu pandescu dupa privilegiulu, cá se adune in grajdiulu loru pre tóte oile ratecite, ca se póta apoi strigá: éta o turma si unu pastoriu! — Si déca nu se potu bucurá astadi de vederea acést'a, celu putiennu speréza, séu barem viséza unele cá acestea. Asia d'a! Nu ni e deajunsu câte necazuri avem se indurámu noi astadi, in aceste vremuri grele, fratii de

unu sange inca se ne napastúiesca! — Bucurosu a-si tacé iubite nepóte! dar nu voiescu cá in loculu meu se vorbésca petriile.

Si fiindcá vorhim despre fratii uniti, te rogu se nu te mánii pre mine, déca te intrebú: venituti-a la mána o carte intitulata: „korszerü egyházipolitikai kérdések, írta Dr. Lauran Ágoston nagyváradí gör. szert. kath. kanonok. 1887.” — Avut'ai rabdarea se cetesci multele dintr'ens'a? Dupa acestu st. parinte unitu, legea nóstra nici nu este lege, religiune, ei confessia (felekezet); apoi unitii si ceialalti catolici nu sunt supusi Art. de lege LIII. din 1868. Deci urméza dupa mintea acestui mare invetiatu, cá preotii catolici potu face ce vreau, potu botezá, cununá, inmormentá ori pe cine, — urméza cá pruncii din casatorii mestecate toti trebuie se fie popistasi, spre pilda unu fecioru unitariu iea o féta evangelica, pruncii loru se fia papistasi si mai alte mirodienii am cetitu in cartea acést'a, si totusi iscoditoriulu ei se numera intre dascalii cei invetiati si cu minte ai bisericeii sale.

Ce e dreptu, biseric'a nóstra nu se prea póte laudá cu genialitati multe, dar Ddieu se ne si apere de astfelu de invetiati; si óre déca totusi am avé si de acesti'a, óre iubite nepóte! — ce am face cu ei?!

Mai un'a si apoi incheiu de asta-data.

Cetit'ai dt'a Iubite Nepóte! ce a patítu parintele Radu din Bucuresci? — Nu sciu in cât e adeveratu, dar eu dilele trecute am cetitu cá unu anunitu pop'a Radu din Bucuresci s'ar fi incercatu a pasi intre barbatii invetiati de acolo, cá se le tina lectia despre „sant'a unire“ *) — si ce se vedi, cand a inceputu a grai, i-au spusu sè se lase de lucrulu acést'a, si se-si puna poft'a in cuiu. Vedi dt'a Iubite Nepóte! scii dt'a cine e acel'a parintele Radu? — Uniculu preotu unitu in intréga tíer'a romanésca si si elu numai de ieri — de alalta-ieri, si vedi unde erá sè se suie, sè se inaltie!

Óre déca am face noi aseminea lucruri, — cum ar sarí toti din tóte partile asupra nóstra.

Eu dícu, iubite nepóte, se padímu turm'a ce ni s'a datu; lupii o incungiura, slabu dintre noi va fi acel'a, care nu se va sci aperá pre sine si pre turma. Se tienemu la olalta cá ferulu si apoi „cu noi este Dumnedieu, cei puternici plecati-ve?“

Cev'a despre ogoru.

Omulu e destinatu pre lume, cá se lucre si lucrandu se-si castige panaea de tóte dilele, fie aceea ori si care maestria. Si lucra ómenii mai multe feluri de lucruri, dara partea cea mai mare a omeniemei se ocupa cu lucrarea pamentului.

Apoi mosii si stramosii nostrii inca s'or ocupatu cu lucrarea pamentului, ce e dreptu, nu tocmai asia,

*) Conferinti'a annunciata de parintele Radu la Bucuresci avé de sujetu a vorbi asupra „inteligentiiei;“ precum se vede din cele ce reproducemu la altu locu dupa „Epos'a.“ R e d.

cá noi acum. Si e mare deschilinire in lucrarea pamentului de atunci si in ceea de acum; atunci era de ajunsu plugulu de lemnu si alte instrumente primitive, deóre-ce pamentulu era mai roditoriu si asia pre langa o ostenéla mai putiena resplatea pre economu cât de bine.

Altecum stau inse trebile acum, cand pamentulu s'au slabitu si ómenii s'or inmultitu, ér pamentulu au remasu acelasi, prin urmare altecum trebuie lucratu, cá asia, multi cum suntemu, totu-si se putem trài.

Pamentulu nostru prin productiunea sa ne intre-rupta si-au perdutu din puterea s'a producátóre si déca aceea se perde, si nu-i-se mai restituie, in urm'a urmeloru slabesce de nu mai e in stare se produca nemicu, càci de unde iai si numai puni, trebuie sè se gate odata.

De aici provine apoi, ca noi trebuie se-ne ingrijimu si se restituimu pamentului aceea ce au perdutu prin productiunea s'a si acést'a trebuie se-o facem in tot-deun'a, de câte ori numai cere lips'a.

Poterea roditóre a pamentului se restituie, nustrindu-se pamentulu cu gunoiu. Celu-ce va lucrá pamentulu seu rationalu, adeca, precum se cuvine, gunoiu dusu la timpulu seu, pre acel'a lu-v'a resplatí cu róde inbelsugate.

Sunt apoi locuri unde imprejuràrile nu pré concedu lucrarea mai rationala a pamentului, a buna-óra cum e pe-la Promontoriu, unde totu tieranulu si-duce gunoiulu, multu, putienu, cât are in viia, ér pamentului pururea numai vede gunoiulu, de o parte ér de alta parte, fiindu in mare departare de comuna, nu-lu póte lucrá mai corespundietoriu. Aci apoi s'or indatinatu a lasá ogoru, adeca, lasa pamentulu unu anu de dile se zaca, ne aducendu in acelasi anu nici unu folosu.

Ei, dar amu fost disu mai nainte, ca timpurile s'au schimbatu si cum au mersu pana acum nu mai merge; ómenii s'au inmultitu, dàrile au crescutu s'au indicitu, prin urmare trebuie se-ne schimbàm si noi, se intocmimu trebile altecum si se portàm economi'a asia, ca se potemu suportá tóte sarcinile si tot-odata se traimu si mai binisioru.

Erau apoi vremuri, candu omulu potea se lasa o parte din pamentulu seu se zaca fara nici unu folosu, càci avea pamentu mai multu si apoi dàrile erau cu multu mai mici, si asia potea se traiésca elu si famili'a s'a mai pe usioru; altecum stau trebile acum, cand au trecut acelea vremuri, si lucrurile s'au schimbatu cu totul.

Nu-se póte lasá pamentulu si acum se zaca, ne aducendu-ni nici unu folosu, pentruca pe calea acést'a omulu póte se ajunga cu timpulu seracu, cá vai de elu.

Si éta pentru-ce: unu omu d. e., carele posede unu patariu de pamentu si pamentulu e impartitu in patru pàrti, atunci unu lantiu are se remana ogoru, altulu póte e fenatiu si numai doue lantie aratóre, u-

nulu pentru grâu altulu pentru cucuruzu. In anulu viitoriu apoi are se samene dóue lantie de grau si asia rodulu dupa lantiulu din anulu trecut mai totu trebuie se-lu samene, ér economului de pane, pe unu anu de dile nu-i remane nemicu. Ce are acum de facutu? La totu casulu, ca bani n'are, merge si iea bucate pe asceptare si apoi cand merge omulu se iee pe asceptare, atunci trebuie se-lu platésca bine piparatu, asia ca in anulu viitoriu cu totu rodulu dupa cele dóue lantiuri nu-e in stare a solvi datorii'a facuta, luandu bucate pe asceptare, dar si atunci numai déca rodesce cât de bine, se nu se palésca ori se-lu bata pétr'a, ca atunci e perdutu pentru tot-deun'a; asia se intempla intr'unu anu, asia intraltulu, pana in urm'a urmeloru trebuie se devina la sapa de lemnu, ceea ce nu se intempla, déca nu lasa, ca pamentulu se zaca unu anu de dile fara nici unu folosu. Ori si cum, dar e mai bine se ai mai putienu, dar in tot-deun'a, si se nu te bagu in datorii, cu sperantia, ca déca va rodi, vei plati. Ei, dar déca nu va rodi, séu déca va rodí si va fi eftinu, ceea ce e si lucru naturalu?

Si apoi ce e de facutu, déca pamentulu nu rodesce? D'apoi iaca: Tómn'a se ara pamentulu si asia se lasa preste iérna se degere pana Primavéra si atunci se seamana cu mazaricha, care in Iunie se co-sesce, indata ce infloresce, loculu se ogoresce de nou si asia se lasa pana tómn'a. In modulu acest'a se pote apoi pregati cât de bine spre primirea semenaturei de Tómn'a; numai e de observatu, ca mazarichi'a se nu-se lase a-se cóce de sementia, fiindu-cá in casulu acest'a slabesce loculu si nu l'amu potea semená cu bucate de Tómn'a. Trebuie dar sè se co-sésca cand e in flóre, càci in starea acést'a da si unu nutretiu mai bunu.

Asia apoi pamentulu e pregatitu destulu de bine si tot-odata renteaza pre omu, càci nutretiulu acel'a ajunge frumosiéi banisiori, pre cari usioru ni-potemu cumperá bucate cum ni-place si cu multu mai lesne, càci omulu póte vorbi cât de usioru cand sunt bani in busunariu, ori cresce atare vitielu cu fenulu acel'a si totu-si e mai bine de cât cand am lasá pamentulu se zaca, fara nici unu folosu.

Se facemu dar si se lucràm cum e mai bine, ca asia apoi si noi se potemu trai mai cu usiorintia si mai binisioru.

Galsi'a, 9. Martiu 1887.

Invetiatoriulu.

Tesaurulu dela Petró's'a.

In siedinti'a publica dela 22. Martie a Academiei Romane d. A. Odobescu a cetitu o dare de séma despre important'a s'a lucrare asupr'a *Tesaurului dela Petró's'a*, scrisa in limb'a franceza, si care e pe cale d'a se publicá la Parisu. Acésta lucrare a dlui Odobescu este pentru archeologi'a romana si peste totu pentru sciinti'a romana de o importantia deosebita.

Damu locu, dupa „Romanulu,” acestei interesante dari de séma :

Domniloru colegi.

Iertati-mi cutezarea, déca vinu astadi in mijloculu d-vóstre se ve iau timpulu spre a vorbi de mine insu-mi, séu cá se intrebuintiezu unu terminu mai academicu, *pro domo mea*.

Intr'adeveru, acést'a, ve incredintiezu, ca nu o facu nici cât dintr'unu spiritu de presumptiune, ori — cum am dice — cá se laudu de mai nainte lucrarea carei'a dela unu timpu incóce, m'am consacratu cam exclusivu.

O facu pentru ca din momentul cand am intratu, eu mare placere, intr'acestu sanctuaru destinatu — sunt convinsu — a fi pururea focarulu celu mai activu alu unirei némului romanescu pe campulu culturai intelectuale, mi-am si impusu datori'a a nu parasí nici odata unu terenu asia de spornicu, asia de roditoriu.

Aci suntem chiemati pentru ca fiecare din noi, pe cât i-lu iérta puterile, se lucreze la propasirea limbei romane, la desvoltarea si inmultirea cunoscintieloru despre istori'a nóstra, la respandirea sciintieloru printre Romani, si, toti dimpreuna, pentru a face cá gintea si tierile nóstre romanesci se fia din ce in ce mai respectate de catra vecini si mai pretiuite de catra intrég'a lume culta din părțile straine.

Deci, fia-care din noi cata se-si depuna silintiele spre a atinge aceste tieluri bine determinate ale activității nóstre.

Dar trebue se marturisimu, ca aceste tieluri sunt asia de multiple si de felurite, ca dorintiele si aspiratiunile nóstre sunt asia de ferbinti si de colcotitóre, încátu noue Romaniloru celoru mai multi, ni se intempla mai totdeun'a a imbratisá laolalta pré multe lucrári, a ne imprastiá timpulu si mijlócele intre numeróse cercuri de actiune, si astfelu a ne risipi puterile in prea multe directiuni deodata.

Osebitu de fórté rare esceptiuni, rezultatulu unei asemenea agitaiuni febrile si reu coordonate este, ca productele ei sunt adesea mai pre josu de ceea ce Romanii ar fi in stare se seversiesca, déca ei s'ar hotari a-si astemperá si a-si domolí ardórea — ardóre (trebuie se o recunoscemu) pornita numai dintr'unu aventu demnu de lauda; — déca ei si-ar cumpani cu mai multu sânge rece puterile, si déca fie-care din ei si-ar dice pe fie-care di:

Atát'a potu, atát'a facu! De me voiu intinde mai departe, am se me surpu fara folosu, nici pentru tíera, nici pentru mine!“

Óre — vorba curata — nu este acést'a, domniloru, ceeace avem ocaziune a constatá pe tóta diu'a printre noi toti Romanii? Câte si câte n'au intreprinsu si nu intreprindu pe tóta diu'a cei mai multi dintre noi! Si apoi curendu le lasa paragene, in calea loru, in veci porniti spre alte noue intreprinderi!

Dintr'astfelu de risipa, ce póte resultá?

Unu faptu, la care e timpulu acum se cugetámu seriosu. Acést'a este, cá tóte calitáțile morale si intelectuale cu care Romanii sunt bogatu inzestrati, tóta sciinti'a si tóte cunoscintiele ce ei i-si aduna cu mai mare inlesnire decât multe alte popóre, tóte ostenelele ce-si dau in víeti'a loru mereu framéntata, tóte aceste daruri naturale sunt departe de a-le asiguré, in lumea culta, rangulu ce ei indata si-ar castigá, déca in spiritulu loru s'ar implánta o metoda mai sistematica de a intielege activitatea oménésca, o judecata mai sanatósa despre contingentele — fia elu cât de modestu — ce ori cine trebue se dea propasirei nationale..., in mai putiene cuvinte, *o drépta mesura a putintieloru sale*.

Inca odata ceru iertare, domniloru colegi, déca intr'o cuventare cu cuprinsu mai multu archeologicu, am cutezatu la inceputu se emitu óre cari consideratiuni ce si-ar avé póte loculu loru mai potrivit intr'o academia de sciintie morale si politice.

Am fostu nevoitu a le prémité cá se potu scusá unu faptu, cá se potu lamuri o ideia. Acelu faptu, aceea idea, suntu ca standu de mai multi ani de dile departe de d-v. in tíera streina, am totu-si consciinti'a ca mi-am indeplinitu totu asia de bine, — ca se nu dicu: póte si *mai bine*, — datoriile mele catra tíera, si cá academicu romanu si cá divulgatoriu alu cunoscintieloru de archeologia romanésca.

Partasiu, printre cei mai tineri, din acea generatiune dela 1848, care i-si hranea inim'a cu cele mai viue si cele mai inalte aspiratiuni, — ér, de altmintrelea, inchinatu mai multu din fire catra ocupatiunile literare si istorice, — am traitu aci in tíera, de pe la 1854 incóce, timpu de 25 de ani, catandu cand la délu, cand la vale, unu coltisoru, unde se-mi durezu séu unu palatu séu o coliba pe loculu cam viranu alu literaturéi si alu istoriei romanesci.

Stau fórté la indoiala, déca intr'acestu mersu pe dibuite, am nemeritu vre-odata se asiediu, nu dóra o pétra, ci macaru o caramida temeinicá.

Chiar de aceea, cand mi-am vedintu perulu caruntitu si sanatatea adesea amenintiata, m'am trasu eu insu-mi la judecata dinaintea consciintiei mele de carturaru romanescu — ba chiar si membru alu Academiei nóstre — si mi-am disu:

Óre, facendu cá pana acum, lasa-voiu dupa mine o lucrare de adeveratu folosu, — ceva, care se se apropie cá-tusi de putienu de indrasnetiele aspiratiuni si visuri ale tineretiei?

La o intrebare intima de feliulu acést'a, respunsulu póte fi de doue naturi:

Unii, mai slabi de angeru (si câte esemple nu avem de acestea!) i-si dicu, obositi de a fi intreprinsu multe fara de a fi seversitu nimicu: „Ce se-mi mai batu capulu? „Mai bine se-mi vedu de chivernisala. Mai faca si altii „literatura si sciintia! Eu, de aci inainte, i-mi voiu vedé „binisioru de mosia ori de negustoria; me voiu agatiá de „functiuni grasu retribuite ori de vre-unu rolu politicu „si influentu.“

Deocamdata, la noi, acei'a sunt priviti cá ómeni practici si intiepti.

Altii — cuteza-voiu printre dvóstra a-i numi ómeni fara capateiu, perde véra si zanatici? — altii remanu cu dorulu staruitoriu de a cere studiiloru abstracte si adén-cite, de a cere penéi loru o hrana inviátóre pentru minte si o dulce mângaiere pentru inima.

Dar, cand — impinsu atát de firea s'a, cât si de resgándire — ajunge omulu, in urm'a multoru incercári feliurite, — la o hotaríre, asia de sumétia in modesti'a ei — atunci nasce totdeodata intr'ensulu si idei'a de a restránge cerculu activității sale, de a se specialisá, de a se devotá unei lucrári predilecte, pe care se o póta duce la capetu, pe cât se vá putea pricepe mai bine.

Éca, stimatii mei colegi si frati de carte, geneesa si rostulu studiiloru si publicárii ce am intreprinsu a face in strainetate, si care me tiene pana la unu óre-care punctu cu mintea, dar nici de cum cu inim'a, departe de tíera si de institutele ei culturale, din care am onóre a face parte.—

Facendu-ve acésta sincera declaratiune, nu pretindu inse cá se-mi dati destulu crediementu mai nainte cá eu se-mi fi justificatu disele mele.

Tocmai de aceea am cerutu voia a ve vorbi cev'a mai pe largu despre lucrarea mea.

Speru, că voi isbuti a ve dovedi că sub firm'a ei restrân-a si cam specialisata, ea pôte aduce rodu feliurita si imbelsiugatu, atât pe teremulu istoriei nationale, cât si pe acel'a alu artelorur antice, resadite la noi.

Speru totdeodatu a me spelá de ori-ce imputare mi s'ar puté face, unde lucrezu la cartea mea aiurea decât aici, unde o scriu intr'o limba care nu este a mea propria, nu este aceea, carei'a credu a fi doveditu in multe renduri că-i portu tóta dragostea unui adevratu fiu alu ei.

Asia dar, in darea de séma ce m'ati autorisatu a face dinaintea dvóstra, despre indelung'a si voluminós'a lucrare, de care me ocupu, si pe care me incumetezu a-o privi de mai nainte cá cea mai temeinic'a a mea zestre sciintifica, in acésta dare de séma, dicu, am se silescu a me arată, si cá subiectulu merita a fi tractatu cu deosebita atentiune, si cá mijlócele la care am recursu pentru scótorea ei la lumina, sunt cele mai de folosu, chiar si pentru sciinti'a romanésca.

„Pentru ce óre — pôte se me întrebe ori si cine — cand ti-ai alesu unu subiectu pentru oper'a-ti capitala, pentru ce ai datu preferintia descrierei si studiarei amuntite a tesaurului de auraria antica, aflatu din intemplantare, acum 50 de ani, la Petrós'a, pe pólele muntelui Istriti'a, in judetiulu Buzeu?“

La acésta intrebare, i-mi va fi, dieu, greu a respunde in modu lamuritu.

In trei-dieci si atáti'a de ani am luat adesea pén'a spre a injgheba cand fapte reale, cand studiós'e plasmui, mai totdeun'a atingetóre de istori'a si de anticítátile patriei.

Pentru ce, dintre tóte mi-am pironitu, — cá se dicu asia — mintea, mai cu séma asupr'a remasitieloru nestimate pe care pana acum dilnic'a-mi preocupare le-a scapatu de uitare mai bine pôte decum a sciutu se le ocrotésca museulu nostru nationalu ?

Óre, fostu-mi-a mintea uimita de acelu farmecu, pe care basmele betranesci i-lu atribue comoriloru ascunse sub pamentu, si care, prin flacaraie sinistre se destainuesce bietiloru muritori si-i atrage in mii de primejdii, i-i muncesce cu mii de amagiri.

Déca, in diu'a de adi, ni-ar fi iertatu se avem asemena iresuri, a-si crede si eu, in urm'a multeloru ponóse si clevetiri ce au atrasu asupra-mi acea staruitóre ingrijire data, in decursu de multi ani, vestitei *Closic'a cu piú de aur*, a-si crede cá ea s'a legatu de mine, cá piaz'a rea, spre a nu me lasá se-mi vedu si eu, cá totu Romanulu, de staricie'a si de slujbuliti'a mea.

Eu totusi, marturisescu, cá n'am nici unu feliu de picu pe biét'a nóstra *Closica*; din contra, pastrezu inca speranti'a — cum am si dis'o intr'o pagina a cártii mele — cá ea va fi pentru archeologi'a romana tot de asia bunu auguru, cum a fost odinióra gain'a minunata de luminós'a, — *conspicui candoris* — care, din chiar seninu, pica intr'o di dreptu in póla Liviei, tocmai atunci cand sotiulu acestei'a, divulu Augustu, avea se devina arbitriulu supremu alu destineloru romane.

Deci, sunt acum nu mai putienu de vre-o 22 ani de când m'a tot framántatu gândulu de a petrunde in tainele istorice si artistice ale acelor nespuse bogatii, cari, din timpi stravechi, au remasu pitulate sub pamentu, intr'o tíera pe care dovedile scrise ale vechimei nu ne-o aréta nici fórt'e bogata, nici mai alesu inzestrata cu vre-o cultura artistica.

Chiar acelu caracteru asia de originalu si asia de neusitatu alu sumptuóseloru nóstre monumente, mi-a atíatiu o curiositate esceptionala, unu neastemperu alu mintii de feliulu acelor'a ce nu lasa pe unii ómeni se tréca nepasatori pe langa o enigma nedeslegata.

Cand aflam la noi obiecte antice, asemenate cu alte

multe ce s'au descoperitu aiurea, si ale caroru origine, destinatiune, epoca si stílu ne sunt de mai nainte cunoscut'e, le place, negresitu, celoru dintre noi ce avem pornire spre asemena studii, a-le rendui printre obiectele analóge din alte parti a-le lumii, si a face astfelu locu tierii nóstre in cutare séu cutare cercu determinatu de notiuni archeologice.

Dar aci, in fati'a tesaurului dela Petrós'a, positiunea anticarului erá cu totul diferita, mai alesu pe timpulu cand am inceputu investigatiunile mele asupr'a lui.

Putienii ómeni de sciintia cari pe atunci i-lu vedusera séu audiseru despre densulu, minunati si pôte chiar spariati si oportunati de neobicinutele-i forme de strani'a infatiare a podóbeloru ce mai remasesera din trensulu, de neexplicatele litere si figuri ce se vedeau pe unele din acestea, n'au cautatu nici macaru a-si dá séma pe ce timp, in ce locuri, si de ce ómeni au pututu fi fabricate.

[Va urmá.]

D i v e r s e.

* *Sinodulu eparchialu aradanu* este conchiamatu prin Pré Santi'a Sa, parintele Episcopu Ioan u Metianu in sesiune ordinaria pre Duminec'a Tomei, adeca pre 12/24. Aprile a. c. la 9 óre deminéti'a, in care di dupa seversirea servitiului divinu in biseric'a catedrala, va urmá deschiderea Sinodului in sal'a seminarului diecesanu.

* *Consistoriulu eparchialu aradanu* este conchiamatu la siedintia plenaria pre Vineri in 10/22. Aprile la 10 óre inainte de amédi pentru censurarea si incheierea agendeloru consistoriali, ce privescu sinodulu eparchialu convocatu pre Duminec'a Tomei din anulu curentu, precum si pentru resolvirea altoru obiecte curente.

* *Adunarea generala a fondului preotiescu* este conchiamata prin cerculariulu Pré Santiei Sale, parintelui Episcopu Ioan u Metianu dto 1/13. Aprile a. c. Nr. 1267 pre Sambata in 11/23. Aprile a. c. la 9 óre diminéti'a in sal'a consistoriului din Arad. Obiectele ce se voru pertractá cu acésta ocaziune sunt agendele avisate prin statute la competentia adunárii generali. Succesele obtinute pana acum de fondulu preotiescu aradanu, precum si insemnatatea ce o are elu pentru desvoltarea nóstra culturala si pentru ameliorarea dotatiunei preotiesci si asigurarea veduveloru si orfaniloru preotiloru sunt tot atátea momente, cari de siguru voru intruni pre cei chiamati in numeru cât mai mare pentru a-ne dá si pre acést'a cale cu totii tributulu in servitiulu fondului.

* *Convocare.* P. T. Domni membri ai „*Asociatiunei nationale din Arad pentru cultur'a poporului romanu*“ sunt pofiti a participá la *adunarea generala*, ce se va tiené la 14/26. Aprile c. la 10 óre inainte de amédi in sal'a Seminarului diecesanu din Arad. — A r a d , din siedinti'a Directiunei tienuta la 12. Aprile n. 1887. Ioan u Belesiu, m. p. Directore primariu. Dr. Demetriu Horvat, m. p. notariu.

* *O noua casa a diecesei Aradului.* In urm'a unui conclusu alu sinodului eparchialu, consistoriulu eparchialu aradanu a ziditu pre loculu de langa biseric'a catedrala din Aradu o frumós'a casa de arenda cu unu etagiu. Cas'a este situata in giurulu bisericiei astfelu, ca o parte este catra piati'a Tököly, a dou'a catra strad'a Zrinyi si a trei'a catra strad'a Rákoczy. Septeman'a trecuta dupa colandare s'a predatu deg'a destinatiunei. Cas'a este esarendata decatra statu pre timpulu de 5 ani pentru oficiulu de administratiune alu drumuriloru de feru de statu lini'a ostica, care oficiu s'a si stramutatu in localitátile acestei frumós'e case. Cas'a este zidita in conditiuni fórt'e

avantagiöse, si aduce un frumosu venitu proprietariului ei, fonduriloru diecesei Aradului, si totu de odata contribuiesce la infrumetsiarea si ridicarea pietiei, pre carea este zidita biseric'a catedrala. Astfelu prin acësta noua casa eparchi'a si-a facutu ea insasi unu frumosu presentu de serbatorile Inviării Domnului.

* **Consistoriulu eparchialu aradanu** a lutu conclusulu a cumperá pre seam'a fondului preotiescu unu complecsu mai mare de pamentu. Acestu conclusu conform statuteluru fondului se va substerne adunării generale a preoti mei.

* **Chirotoniri.** In dile din urma s'a chirotonitu intru preoti pentru eparchi'a Aradului urmatorii clerici absoluti, si anume: *Andrei Pap*, pentru postulu de capelanu temporalu sistemisatu pre langa parochi'a din Criscioru protopresviteratulu Vasicaului, *Elia Dogariu* pentru postulu de capelanu temporalu sistemisatu pre langa parochi'a din Aradu, si *Stefan Fatu*, pentru parochi'a vacanta din Hinghirisiu, protopresviteratulu Beinsiului. Felicitám pre noii servitori ai altariului, si dorimu cá Ddieu se-le ajute se pórté cu demnitate sarcin'a slujbei acesteia!

* **Societatea de lectura** a tenerimei dela seminariulu diecesanu din Arad arangéza in sér'a de 12/24. Aprile a. c. in sal'a mare a seminariului o siedintia publica cu urmatori'a programa: 1. „Cuventu de deschidere“ rostitu de dlu profesor Vasile Mangra, cá presidentu-conducetoriu. 2. „Hymnulu nationalu“ de E. A. Hübsch esecutatu de corulu instrumentalu. 3. „Bogdanu in Poloni'a“ poesie de D. Bolintineanu, declamata de George Micléu, cl. c. II. 4. „Tradarea Basarabiei“ de St. Vasilianu, esecutata de corulu vocalu. 5. „Trois Duos“ duet pe 2 violon de Ch. Dancela op. 60, esecutatu de Nicolae Chicin cl. c. II. si Demetriu Muscan cl. c. III. 6. „Isvorulu bunei-stari materiale este economisarea“ disertatiune de Alesandru Mihuti'a, cl. c. II. 7. „Romanti'a“ esecutata de corulu instrumentalu. 8. „Cântecu Sicilianu“ de C. Porumbescu, esecutatu de corulu vocalu. 9. „Gard'a Seraiului“ poesie de V. Alesandri, declamata de Ioachim Turcu cl. c. III. 10. „In padure“ si „Venatoriulu“ de T. cav. de Flondor, esecutatu de corulu vocalu. 11. „Mam'a este cea dantia si cea mai puternica educatóre a filoru sei.“ disertatiune de Tr. Vatiánu, cl. c. III. 12. „Hugenotii“ de Meyerbeer, esecutatu de corulu instrumentalu. 13. „Marsiulu romanu“ de I. Vidu, esecutatu de corulu vocalu. 14. „Rahov'a-Galop“ de C. M. Cordonian, esecutatu de corulu instrumentalu.

* **Conferinti'a par. D. Radu la Ateneu.** „Epoc'a“ scrie: Aséra erá anuntiatá la Ateneu conferinti'a asupr'a „Inteligintiei“ de dlu Dimitrie Radu, preotu unitu in servitiulu misiunei papistasie din capitala.

Dela ór'a 7¹/₂ unu publicu numerosu umplea literalmente sal'a; la rëndulu seu pop'a Radu venise cu multu mai inainte de ór'a ficsata si luá locu pe estrada inconjuratu de o falanga de credinciosi d'ai sei. Apariti'a misiunariului a fostu semnalulu unui sgomotu asurditoriu: strigate glumetie curgeau cá plói'a, unu piano hodorogitu aflatu in sala resuná, cand o polca, cand unu stáieru nemtíescu, amestecându-se cu hohote de risu!...

Unii din asistenti iubitori de pace povatiuiau pe dlu Radu se parasésca sal'a spre a nu se espune mai multu risului lumei. Discipolulu lui Loyola inse cu aceea indaratnicie caracteristica a scólei jesuitice, declará, cá nu va parasi sal'a fara interventi'a autoritatii.... Dupa care, lampile incepu a se stinge de catra asistenti si sgomotulu atinge culmea.

In sfersitu pela ór'a 8¹/₂ dlu C. Exarch vice-presiedinte alu Ateneului i-si face intrarea in sala urmatu de cãti-v'a membri.

Publiculu aclamá biuroulu Atheneului, linisce se restabileste unu momentu si dlu Exarhu indómna publiculu, prin câte-v'a cuvinte bine semtite, cá pentru respectulu libertatii tribunei Atheneului se lase a se tiéné conferinti'a, remèindu se apróbe seau se desapróbe ideile, ce se vor espune.

Auditorulu raspunde prin câte-v'a glasuri tunatóre, cá respecta tribun'a si ar fi bucurosu se asculte pe oricine, dar aci nu e vorba nici de sciintia nici de religie ci de o cestiune de nationalitate. E o desfidere nationalitatii nóstre.—

Sute de voci strigau: asia e! afara papistulu, n'avem trebuintia de filosofi'a jezuitica!...

Intre acestea pop'a Radu se aruncá pe tribuna si incérca se provóce simpatie auditoriului strigèndu, cá e filiu de romanu: La care multimea raspunde intr'unu glasu: romanu si jezuitu nu se póte!

Vociferarile ingrozitóre urméza mai bine de o jumetate de óra, amestecate cu siueráturi si sgomotulu devine infernalu, ne mai fiindu cu putintia a audi cev'a.

In cele din urma pop'a Radu convingèndu-se, cá incercarea s'a e zadarnica, paraseste tribun'a in mijloculu strigatelor: la Baratie, la Cioplea, ai unde propune inventiatur'a papista!...

Dupa plecarea misiunariului papistu, lumea se retrage in cea mai deplina linisce.

Ori cât ar fi de regretabile asemenea tumulturi intr'unu templu alu sciintiei, nu putemu deplánge in destulu sumeti'a acelor'a, care nu respecta simtiementulu publicu alu unei tieri.“

Concurse.

Prin decisulu Venerabilului Consistoriu din Aradu, de datulu 20. Fauru a. c. Nr. 489. B. nimicindu-se alegerea de preotu la vacant'a parochia gr. or. de class'a I. din Belintiu, efepuita la 6. Iuliu 1886, pentru deplinirea aceleiasi parochie, se escrie de nou concursulu, cu terminu de alegere pe diu'a de 3/15. Maiu 1887.

Emolumintele sunt: un'a sesiune de pamentu aratoriu de 30 jugere; si stol'a aici indatinata, dela 210 numere de case.

Recursele ajustate conform prescrielorulu statutului organicu, si ale „Regulamentului pentru parochie“ §. 15. lit. a) si b) se tramita parintelui protopresviteru tractualu Georgiu Creciunescu in Belincz, u. p. Kiszetó; éra recurrentii sunt poffiti, a-se presentá in vr'o Dumineca ori serbatóre in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantari, ori cuventari bisericesci.

NB. Venerabilulu Consistoriu prin decisulu seu din 15. Maiu 1886. Nr. 1605. a binevoitu se concéda, cá „se se escrie acestu concursu si pentru recurrenti de class'a II. cu acea reserva inse, cá daca in urm'a acestui concursu, s'ar insinuá macaru doui recurrenti de class'a I. atunci numai acei'a se se candidéze, si numai din ei se se aléga; éra daca nu s'ar insinuá nici macaru doui recurrenti; cu cualificatiune de class'a I.: atunci se se candidéze si recurrenti de a II classa, potendu-se si dintre ei alege;“ observandu mai departe Venerabilu acelasi cá „dupa calificatiunea alegendului, 'si reserva a intari numai provisoriu, séu definitivu pre celu ce s'ar alege.“

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. prott.

—□—